

پرونده «وطن امروز» به بهانه پر فروش شدن جوکر در سینماهای جهان به زمین خوردن دلنگ!

احسان سالمی: «جوکر» تا دقایق آغاز یک مسیر تازه در سینمای جهان بویژه در زمینه قصه‌هایی است که ریشه آنها به کامیک‌بوک‌ها بازمی‌گردد؛ قصه ضدقهرمان‌هایی که شاید همچون اغلب ابرقهرمان‌های هالیوودی به شکلی ناخواسته وارد مسیر مبارزه با هر آنچه مخالف آنهاست، شده‌اند ولی سرانجام این مسیر به جای آنکه همچون کتس قهرمانانه ابرقهرمان‌ها صرفاً نجات‌بخش فیزیکی مردم باشد، زنده کردن فکر و بیدار کردن ذهن‌های به خواب رفته جامعه است. قصه «جوکر»، قصه کم‌دینی شکست‌خورده است که جامعه او را پس می‌زند؛ جامعه‌ای که همیشه دوست دارد «داشته‌ها» را بر «نداشته‌ها» ترجیح بدهد و نتیجه آن در نهایت نه فقط خلق یک «جوکر»، بلکه انقلابی از آدم‌هایی است که در دسته «نداشته‌ها» حکومت جگر گرفته‌اند و حالا علیه همه روایت‌هایی که سال‌ها به واسطه رسانه‌های رسمی از آنها ارائه شده‌است، شوریدند. جهان این قصه یک جهان وارونه‌است؛ نه به این معنا که قرار است با خرق عادت شاهد وارونه شدن فیزیکی جهان و اتفاقاتی از جنس «آلین در سرزمین عجایب» باشیم، بلکه این بار قرار است برخلاف همیشه، موقعیت قرارگیری دوربین از گوشه اتاق قهرمان‌های تروتمند دوستدار مردم، به میان خانه فقیرانه «آر تور فلک» و مادر مریض برود تا بفهمیم جهان آدم‌های معمولی و حتی فقیر چگونه است؛ جهانی که در آن از دست دادن شغلی ساده به عنوان یک دلنگ می‌تواند جرقه انفجار بمبی باشد که امواج انفجار آن از «بروس وین» که بعدها تبدیل به متن می‌شود تا خود آن دلنگ را تحت تاثیر قرار دهد، شاید در نگاه اول آنچه «آر تور فلک» را از یک بیمار روانی و منزوی با خنده‌هایی شیطانی تبدیل به یک آثار شیطنت به تمام معنا می‌کند، بر خورد سرد جامعه و قدر ندادن آن را بابت محبتی باشد که سعی می‌کند به جامعه تقدیم کند و پس زده می‌شود ولی حقیقت آن است که مسأله «آر تور» و اساساً مسأله اصلی فیلم به رسمیت شناختن تفاوت‌هاست. فیلمساز از همان نقطه ابتدایی فیلم و از اولین دیالوگ «آر تور»، تفاوت او با جامعه را نشان می‌دهد؛ آنجا که خطاب به دکتر و دانشناش می‌گوید: «فقط من اینجوری حس می‌کنم یا اون بیرون داره تبدیل به یه دیوونه‌خونه میشه!» یا در جایی دیگر در مواجهه با زنی در اتوبوس که از او می‌خواهد رفتاری طبیعی داشته باشد، کارتی را به او می‌دهد که روی آن نوشته: «بدترین قسمت داشتن بیماری روانی اینه که مردم ازت انتظار دارن جووری رفتار کنی که انگار سالمی!» آر تور و مادرش است که آر تور نهیب‌گونه خطاب به مادرش می‌گوید: «تو با کسی حرف می‌زنی که فکر می‌کنی اون بیرون خوبه!» مسأله‌ای که تفاوت تصویر متوهم‌گونه مادر با تصویر «متفاوتی» را که آر تور از جهان بیرون در ذهن دارد بخوبی نمایش می‌دهد. تصویر پله‌هایی طولانی در میان ۲ ساختمان بلند که آر تور خسته و زخم‌خورده آنها را می‌پیماید نیز بخوبی حضاری را که به واسطه عدم درک تفاوت‌ها پیرامون شخصیت او کشیده شده به تصویر می‌کشد. «جوکر» در واقع یک «هشدار» و «نگ خطر» خطاب به جامعه‌ای است که تفاوت‌ها را نادیده می‌گیرد؛ جامعه‌ای که با نادیده گرفتن یک طبقه متفاوت، به جامعه تک طبقه تبدیل شده است و اتفاقاً در این مسیر، رسانه‌های رسمی نیز سیاست‌گذاران این جامعه را یاری می‌کنند؛ چرا که اساساً یکی از کاربردهای اصلی رسانه‌ها در جامعه امروز نادیده گرفتن همین تفاوت‌ها و هم‌مشکل کردن جوامع است و در این شرایط انقلاب «جوکر» ها امری اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد. البته که سازندگان «جوکر» با تیزهوشی برای آنکه در دام تطبیق ذهنی شرایط ترمیم‌شده در قصه با شرایط امروز جوامع غربی نیفتند، زمان روایت قصه را به اوایل دهه ۸۰ میلادی برده‌اند ولی چه کسی است که نداند توک بیکران انتقادات «جوکر» به سمت

روایت رسانه‌های رسمی جامعه غرب و تصویر ارائه شده آنها از طبقه‌ای است که آدم‌هایی همچون «آر تور فلک» و مادرش هم جزئی از آن هستند. این ترس از تطبیق ذهنی شرایط فیلم با وضعیت فعلی جامعه آمریکا به قدری بالا بود که از ترس آمریکا هشدار داد «احتمال اقدامات خشونت‌آمیز همزمان با اکران «Joker» استودیوی برادران وارنر وجود دارد». هنوز هم بسیاری از مخاطبان سینمای جهان اتفاقات پیش آمده همزمان با اکران عمومی «شوالیه تاریکی برمی‌خیزد» را از خاطر نبرده‌اند؛ حادثه‌ای که در آن به واسطه تیراندازی مرگبار در یکی از سالن‌های نمایش دهنده آن، فاجعه‌ای انسانی پدید آمد؛ آتش آتقدر شور شده که ارتش آمریکا سینماهای نمایش دهنده این فیلم را از اینکه تماشاگرانی را همراه با نقاب و وسایل جوکر برای تماشای فیلم به سینما بپذیرند، منع کرده است؛ مبادا که ماجرای «جوکر» و شهر «گاتهام»، ماجرای برای همه شهرهای آمریکا شود؛ نکته جالب توجه آن است که اساساً طبقه فراموش‌شده‌ای که آر تور فلک در همین روایت‌ها و رسانه‌های رسمی داشتند و اساساً آنها را نهایت تبدیل به قهرمان آن می‌شود، سال‌ها دل در گروی این رسانه‌ها و روایت‌های رسمی پدیدشده؛ آنچنان که آر تور فلک در یکی از مهم‌ترین سکانس‌های فیلم که با حضور در رسمی در فیلم، به تشریح مانفیسیت‌گری‌اش می‌پردازد، دقیقاً بر این نکته دست می‌گذارد و خطاب به موری فرانکلین و سایر حضاران سالن می‌گوید: «شما جامعه‌ای که خیلی می‌دونید... همان طور که می‌تونید بگید چی خنده‌دار هست، چی خنده‌دار نیست... تصمیم بگیرید که چی درست‌ست، چی غلطه...» او البته در نهایت به خالی کردن یک گلوله در سر موری فرانکلین به شکل مستقیم از این رسانه‌های رسمی انتقام می‌گیرد و یکی از طرفداران او نیز با کشتن توماس وین به عنوان نماد روایت‌های رسمی حکومت، قیام انتقامجویانه «جوکر» را تکمیل می‌کند. «جوکر» البته نه صرفاً به واسطه انتقام‌گیری سخت‌ش از روایان روایت‌های رسمی، بلکه به واسطه تکمیل مسیری که پیش از این «راننده تاکسی» و «سلطان کمندی» آن را آغاز کرده بودند، فیلمی متقی و قابل توجه است. «جوکر» به شکلی واضح به آن ساخته مهم مانفیسیت هم تا حدی دوست داشته این ادای دین مشخص باشد که ستاره اصلی اثر مذکور یعنی «رابرت دنیرو» را به عنوان یکی از بازیگران اصلی «جوکر» استفاده کرده‌است. از فروش بالای فیلم در خارج از آمریکای شمالی نیز نباید غافل شد. کشورهایی همچون بریتانیا با فروش ۶۸ میلیون دلاری، مکزیک با فروش ۴۳ میلیون دلاری، کره جنوبی با فروش ۲۸ میلیون دلاری، برزیل با فروش ۳۴ میلیون دلاری و فرانسه با فروش ۲۸ میلیون دلاری تنها بخش‌های کشورهایی بودند که به استقبال «جوکر» و تصویر جدیدی رفتند که از جامعه آمریکا و تفاوت طبقاتی موجود در آن نمایش داده شده است. این بار دیگر خبری از تصویر شیک و اتوکشیده مردم متممن آمریکا نیست؛ آنچنان که کودکان ولگرد آمریکایی برای دزدیدن یک تابلو، «جوکر» را تا آستانه مرگ زیر مشت و لگد می‌گیرند؛ بازی خیره‌کننده واکین فینیکس که او را از همین حالا تبدیل به جدی‌ترین شانس دریافت اسکار اسمال کرده است به قدری اثرگذار و باورپذیر شده که حتی بخشی از ضعف‌های فیلم را هم پوشش داده است. شخصیت پردازی دقیق تادفیلیپس از کاراکتر جوکر و تصویری که او از چگونگی تبدیل «آر تور فلک» به «جوکر قاتل» پیش چشم مخاطبانش ترسیم می‌کند، یک شاهکار مینیاتوری است که در کمال خونسردی و کنترل شده و آرام انجام شده است.

کتاب
نامزدهای بخش «داستان بلند و رمان»
جایزه ادبی جلال معرفی شدند
اسلامی ۶ نامزد راه‌یافته به مرحله نهایی «داستان بلند و رمان» دوازدهمین دوره جایزه ادبی جلال آل‌احمد اعلام شد. به گزارش «وطن امروز»، هیأت داوران بخش «داستان بلند و رمان» دوازدهمین دوره جایزه ادبی جلال آل‌احمد، اسلامی ۶ نامزد راه‌یافته به مرحله نهایی این بخش را اعلام کرد. این آثار به ترتیب القبا عبارتند از: «بی‌گرائگی» نوشته مهدی ابراهیمی لامع از نشر نیما، «نور زن در خیابان یکطرفه» اثر محمدرضا مرزوقی از نشر ثالث، «روزها و روایها» به قلم پیام یزدانجو از نشر چشمه، «فوران» نوشته قباد آذرین از انتشارات هیلا، «ها را با برف نوشته‌اند» به قلم نسیم توسلی از انتشارات آگه و «وضعیت بی‌عاری» به قلم حامد جلالی از انتشارات شهرستان ادب.

سینما
واکنش فراستی به افزایش قیمت بنزین
مسعودفراستی، منتقدسینمانسبت به افزایش قیمت بنزین واکنش نشان داد. به گزارش «وطن امروز»، با افزایش قیمت بنزین و حواشی ایجادشده به‌واسطه آن، مسعود فراستی منتقد سینما با انتشار پستی در صفحه شخصی‌اش نوشت: «وظیفه خود می‌دانم اعتراض علیه افزایش غیرمنطقی و غیرمردمی قیمت بنزین توسط دولت را اعلام کنم. این افزایش قیمت اساساً علیه اقشار و طبقات فرودست مردم ماست و نه علیه متمولان بی‌درد. شیوه اعتراض حتما باید مسالمت‌آمیز باشد و در چارچوب این مسأله خاص محدود شود. هرگونه اعتراض غیرمسالمت‌آمیز و آزارشویی، به هدف اصلی این اعتراض آسیب می‌رساند. این تمرین درست یک کنش اجتماعی است و در صورت اندازه نگه داشتن، اجازه سوءاستفاده به دشمنان این مردم را نمی‌دهد. در اینجا آمادگی خود را در بودن کنار معترضان غیرتمند و وطن‌دوست اعلام می‌کنم.»

جغرافی جوزانی در «سینما گپ»
دور جدید سلسله نشست‌های «سینما گپ» با حضور مسعود جعفری‌جوزانی، کارگردان صاحب‌نام سینمای ایران و جبار آذین منتقد سینما، دوشنبه ۲۷ آبان ماه ساعت ۱۶ تا ۱۸ در سالن تماشخانه مهر حوزه هنری برگزار می‌شود. به گزارش «وطن امروز»، این برنامه با موضوع «آرامات سینمای ملی ایران» پیش‌بینی شده و میهمانان ضمن ارائه سخنرانی و گفت‌وگو، پاسخگوی پرسش‌های حضاران خواهند بود. موقعیت کنونی سینما و موانع دستیابی به سینمای ملی، نقش و سهم سینماگران و دستگاه‌های سینمایی در شکل‌دهی سینمای ملی، مهم‌ترین موانع تحقق سینمای ملی و رقابت سینمای ملی و بین‌الملل و سازمان سینمایی، از جمله محورها و موضوعات این برنامه است. استفاده از این برنامه برای عموم آزاد است و علاقه‌مندان می‌توانند روز دوشنبه از ساعت ۱۶ تا ۱۸ در سالن تماشخانه مهر حوزه هنری از آن استفاده کنند.

پایان فیلمبرداری «لامینور»
داربوش مهرجویی
فیلمبرداری فیلم سینمایی «لامینور» تازه‌ترین ساخته داربوش مهرجویی به پایان رسید. به گزارش ایسنا، «لامینور» بیست و هفتمین فیلم بلند سینمایی داربوش مهرجویی، کارگردان سینمای ایران است که ۲۵ شهر پر جلوی دوربین رفته بود. مهرجویی، «لامینور» را پس از ۶ سال دوری از سینما جلوی دوربین برده است. علی نصیریان، پردیس احمدیه، سیامک انصاری، بیتا فرهی، علی صفی‌مهر، مهرداد صدیقیان، بهمن جعفری، کاوه آفاق، امیرالله صابری، رضا داوودنژاد، دینا زاهدی و فریماه فرجامی برخی از بازیگران فیلم «لامینور» هستند. «لامینور» به کارگردانی داربوش مهرجویی و به تهیه‌کنندگی رضا درمیشیان جلوی دوربین رفته است.

تلویزیون
لوریس چکناواریان
به «شوکران» می‌آید
بیست‌و‌دومین قسمت برنامه تلویزیونی شوکران با حضور استاد لوریس چکناواریان آهنگساز، موسیقیدان و هنرنشاس ۸۲ ساله و چهره پرآوازه موسیقی ایران و جهان، دوشنبه ۲۷ آبان ۱۳۹۸ ساعت ۲۱ روی آنتن شبکه ۴ سیما می‌رود. به گزارش «وطن امروز»، نسبت موسیقی و علم در تاریخ، قدرت هنر برای بازسازی جامعه و فرهنگ، دادوستد عشق و موسیقی و قدرت زنان در تاریخ هنر و اندیشه، ماجرای انقلاب و استقلال ارمنستان توسط موسیقی، آسیب‌شناسی موسیقی ملی ایران، از کلیدی‌ترین پرسش‌های سردبیر برنامه شوکران از استاد چکناواریان است. چکناواریان که در مقطعی رهبری ارکستر فیلارمونیک ارمنستان، ارکستر سمفونیک تهران و ارکستر اپرای تهران را برعهده داشته، ساخت بیش از ۷۵ اثر شامل سمفونی، اپرا، موسیقی مجلسی، کنسرتو برای پیانو، ویولن، گیتار، ویولن سل و پیانو، موسیقی باله، آثاری برای گروه کر، یک رکویئم و یک اوراتوریو فیلم را در کارنامه دارد.

آنارشیسیم یک خواسته پیشینی نیست

شده، ما عصبیت آر تور را برای مواجهه او در مترو و تغییر شخصیتش با آن خنده‌های هیستریک مشاهده می‌کنیم. «کسی که به افرادی که تروتمندتر از اوتن، حسودی می‌کنه ولی اونقدر ترسوئه که چهره خودشون نشون نمیده؛ تا وقتی اینی حساسات ادامه داره، مایه که زندگی خوبی داریم، اونانی که اینطور نیستن رو جز دلنگ نمی‌دونیم...» این شاید مهم‌ترین دیالوگ توماس وین-نماد حاکمیت- در مواجهه با طبقه فرودست باشد. او جامعه را ۲ طبقه می‌داند: تروتمندانی که گروه برتر جامعه‌اند؛ طبقه فرودستی که به طبقه تروتمند حسادت می‌کنند و جز دلنگ نمی‌مانندشان! آر تور در برنامه موری فرانکلین که بخشی از ساختار استهزا فرودستان معرفی شده، این بی‌توجهی را به آنها یادآوری می‌کند که «شما جامعه‌ای که خیلی می‌دونید... همون طور که می‌تونید بگید چی خنده‌دار هست، چی خنده‌دار نیست... تصمیم بگیرید که چی درست‌ست، چی غلطه...» او البته در نهایت به خالی کردن یک گلوله در سر موری فرانکلین به شکل مستقیم از این رسانه‌های رسمی انتقام می‌گیرد و یکی از طرفداران او نیز با کشتن توماس وین به عنوان نماد روایت‌های رسمی حکومت، قیام انتقامجویانه «جوکر» را تکمیل می‌کند. «جوکر» البته نه صرفاً به واسطه انتقام‌گیری سخت‌ش از روایان روایت‌های رسمی، بلکه به واسطه تکمیل مسیری که پیش از این «راننده تاکسی» و «سلطان کمندی» آن را آغاز کرده بودند، فیلمی متقی و قابل توجه است. «جوکر» به شکلی واضح به آن ساخته مهم مانفیسیت هم تا حدی دوست داشته این ادای دین مشخص باشد که ستاره اصلی اثر مذکور یعنی «رابرت دنیرو» را به عنوان یکی از بازیگران اصلی «جوکر» استفاده کرده‌است. از فروش بالای فیلم در خارج از آمریکای شمالی نیز نباید غافل شد. کشورهایی همچون بریتانیا با فروش ۶۸ میلیون دلاری، مکزیک با فروش ۴۳ میلیون دلاری، کره جنوبی با فروش ۲۸ میلیون دلاری، برزیل با فروش ۳۴ میلیون دلاری و فرانسه با فروش ۲۸ میلیون دلاری تنها بخش‌های کشورهایی بودند که به استقبال «جوکر» و تصویر جدیدی رفتند که از جامعه آمریکا و تفاوت طبقاتی موجود در آن نمایش داده شده است. این بار دیگر خبری از تصویر شیک و اتوکشیده مردم متممن آمریکا نیست؛ آنچنان که کودکان ولگرد آمریکایی برای دزدیدن یک تابلو، «جوکر» را تا آستانه مرگ زیر مشت و لگد می‌گیرند؛ بازی خیره‌کننده واکین فینیکس که او را از همین حالا تبدیل به جدی‌ترین شانس دریافت اسکار اسمال کرده است به قدری اثرگذار و باورپذیر شده که حتی بخشی از ضعف‌های فیلم را هم پوشش داده است. شخصیت پردازی دقیق تادفیلیپس از کاراکتر جوکر و تصویری که او از چگونگی تبدیل «آر تور فلک» به «جوکر قاتل» پیش چشم مخاطبانش ترسیم می‌کند، یک شاهکار مینیاتوری است که در کمال خونسردی و کنترل شده و آرام انجام شده است.

دوردهای جهانی جوکر

طبق برآوردها، فیلم «جوکر» به جمع فیلم‌هایی که یک میلیارد دلار فروش کرده‌اند، می‌پیوندد و از آنجایی که هزینه تولید فیلم ۶۲/۵ میلیون دلار بوده، نام خود را به‌عنوان نخستین فیلم درجه R تاریخ که به این فروش دست یافته ثبت می‌کند. به گزارش «وطن امروز»، رسانه‌های سینمایی دنیا با مقایسه آمارها، رکوردشکنی جوکر در رده‌بندی‌های مختلف را بررسی کرده‌اند. هالیوود رپورتر نوشته‌است: «جوکر» چهارمین عنوان از دنیای دی‌سی است که از یک میلیارد دلار عبور و پنجمین فیلم «جوکر» است. «شوالیه تاریکی برمی‌خیزد» با ۱/۱۵ میلیارد دلار و «شوالیه تاریکی» با ۱/۰۸۴ میلیارد دلار در مجموع نیز این فیلم به سیزدهمین عنوان از کتاب‌های کمیک تبدیل می‌شود که از یک میلیارد دلار عبور کرده‌اند. در این بین ۸ فیلم از محصولات مشترک مارول و دیزنی حضور دارند. اسکرین بن نوشته است: «جوکر» که با هزینه ۶۰ میلیون دلاری ساخته شده با احتساب هزینه‌های بازاریابی تاکنون حداقل سود ۵۰۰ میلیون دلاری را برای کمیتهی برادران وارنر و دی‌سی به ارمغان آورده است. این فیلم با گذر از فروش «هرد عنکبوتی ۳» (۸۹۵ میلیون دلار)، هم‌اکنون در رتبه سیزدهم پر فروش‌ترین فیلم‌های ابرقهرمانی سینما قرار دارد. همچنین ویرایتی در بخشی از توضیحات خود درباره جوکر که فروش این فیلم در خارج از آمریکا اشاره کرده و آورده است: در خارج از آمریکای شمالی که این فیلم فروش ۳۰۰ میلیون دلاری را کسب کرد، کشورهایی که بیشترین استقبال از آن شد شامل بریتانیا با فروش ۶۸ میلیون دلاری، مکزیک با فروش ۴۳ میلیون دلاری، کره جنوبی با فروش ۲۸ میلیون دلاری، برزیل با فروش ۳۴ میلیون دلاری و فرانسه با فروش ۲۸ میلیون دلاری بوده‌اند. در آغاز این فیلم در گیشه فروش بویژه در آمریکا به دلیل دلگرمی‌های آمیخته که برای انتشار این فیلم به وجود آمده بود، فراتر از انتظار ظاهر شد. «جوکر» تاکنون ۳۱۶ میلیون دلار در گیشه داخلی و در گیشه‌های جهانی نیز ۶۷۸ میلیون دلار فروش کرده است. هالیوود رپورتر پیش‌بینی کرده‌است: این ارقام به ۳۴۰ و ۸۲۰ میلیون دلار برسد. این فیلم اکنون سودآورترین فیلم اقتباس شده از کتاب‌های کمیک محسوب می‌شود. جوکر بیش از این هم از فروش ۷۸۳ میلیون دلاری عبور کرده و به پر فروش‌ترین فیلم رده بزرگسال تاریخ تبدیل شده بود. این فیلم به ششمین فیلم کمیتهی برادران وارنر تبدیل شد که از یک میلیارد عبور کرده است. جوکر به کارگردانی تادفیلیپس، بی‌تردید یکی از مدعیان اصلی اسکار ۲۰۲۰ است.